A növényvédőszer-maradékok megítélése hatósági szemmel

Rónai Anna

Nébih Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság

2024.12.10

Jogszabályi háttér

625/2017/EK rendelet
(*882/2004/EK rendelet*)
„A hatósági ellenőrzéseket rendszeres időközönként és a kockázattal arányos gyakorisággal kell végezni”

16/2011/EU rendelet
az élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszerre vonatkozó végrehajtási intézkedések

396/2005/EKrendelet
megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről

178/2002/EK
„**kockázat**: egy veszély következményeként jelentkező, egészségkárosító hatás és a hatás súlyosságának valószínűsége; **veszély**: élelmiszerben vagy takarmányban található biológiai, kémiai vagy fizikai hatóanyag, amely az egészségre károsan hathat”

1793/2019 rendelet
(*669/2009/EK rendelet*)
fokozott hatósági ellenőrzések végrehajtásáról

66/2010 (V.12.) FVM rendelet
2002/63/EK Bizottsági irányelv

Jogszabályi előírások

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 625/2017/EK RENDELETE

az élelmiszer- és takarmányjog, valamint az állategészségügyi és állatjóléti szabályok, a növényegészségügyi szabályok, és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályok alkalmazásának biztosítása céljából végzett hatósági ellenőrzésekről és más hatósági tevékenységekről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 396/2005/EK RENDELETE

a növényi és állati eredetű élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről, valamint a 91/414/EGK tanácsi irányelv

66/2010. (V. 12.) FVM RENDELET

a növényi és állati eredetű élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről, valamint ezek hatósági ellenőrzéséről

A BIZOTTSÁG 1793/2019/EK RENDELETE

az (EU) 2017/625 és a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtása céljából a bizonyos harmadik országokból származó egyes áruk Unióba történő beléptetése esetén alkalmazandó hatósági ellenőrzések és szükségintézkedések ideiglenes fokozásának előírásáról, valamint a 669/2009/EK, a 884/2014/EU, az (EU) 2015/175, az (EU) 2017/186 és az (EU) 2018/1660 bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről - MÓDOSÍTÁSAI

396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet

Az ellenőrzések kiterjednek a hatósági:

- friss zöldség-, gyümölcs esetében a termőhelyi és piaci, nem hazai (import),
- a növényi- és állati feldolgozott élelmiszerekre, a bébiétel –, italra,
- az állati termékekre,
- takarmányra

Az Unió 2016., 2017. és 2018. évre vonatkozó, a növényi és állati eredetű élelmiszerekben, illetve azok felületén található növényvédőszer-maradékok határértékének való megfelelés biztosítására, valamint a fogyasztók ilyen növényvédőszer-maradékoknak való expozíciójának értékelésére irányuló, többéves összehangolt ellenőrzési programjáról szóló, 595/2015/EU rendeletében előírt koordinált növényvédőszer-maradék monitoring program mintaszámai

Uniós kötelezettség - 396/2005/EK

30. cikk – Nemzeti ellenőrzési program

A programok legalább a következőket határozzák meg:

a) a mintavétel alapjául szolgáló termékek;

b) a minták száma és az elvégzendő vizsgálatok;

c) a vizsgálandó növényvédő szerek;

i. a kiválasztandó növényvédő szer/termék kombinációkat;

ii. a hazai és a nem hazai termékekből vett minták számát;

iii. a termékek nemzeti étrendhez viszonyított fogyasztási arányát;

iv. a közösségi ellenőrzési programot; és

v. a korábbi ellenőrzési programok eredményeit.

Mintavétel

66/2010. (V.12.) FVM rendelet

a gyümölcsben és zöldségben, valamint az állati eredetű termékben, illetve azok felületén található növényvédőszer-maradék mértékének hatósági ellenőrzésére történő mintavételi eljárás célja, hogy az analízis céljára valamely tételből kivett reprezentatív minta tegye lehetővé a növényvédőszer-maradékra megállapított határértékeknek (MRL) való megfelelőség megállapítását.

E-learning

NÉBIH Távoktatási Keretrendszer

A képzés folyamatos, a tananyag az oktatási lapunkon elérhetők.
http://edu.nebih.gov.hu/course/view.php?id=65

A kurzus online vizsgával zárul!

Mintavételi módszerek: amelyek alkalmasak az uniós jogszabályokban rögzített célok elérésére

Veszély

Növényvédőszer-maradék

ÉLB – Adattárház
Validált rendszerben dokumentált mintavétel és analitikai vizsgálat

RASFF
Rapid Alert System for Food and Feed

10/2002 (I. 23.) FVM rendelet
az állati eredetű élelmiszerekben előforduló, egészségre ártalmas maradékanyagok monitoring vizsgálati rendjéről

66/2010 FVM rendelet
alapja
2002/63/EC Bizottsági irányelv
A növényi és állati eredetű termékek növényvédő-szermaradék hatósági ellenőrzésére szolgáló közösségi mintavételi módszerek megállapítása és a 79/700 / EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről

Guidance Document No. SANTE/11312/2021

Az élelmiszerek és takarmányok növényvédőszer-maradék vizsgálatára vonatkozó módszer validálási és minőség ellenőrzési eljárások
HNNEK – aktualizált

HNNEK - módszertani útmutató

HATÓSÁGI NÖVÉNYVÉDŐ SZER
ÉS
NÖVÉNYVÉDŐSZER-MARADÉK
ELLENŐRZÉS KÉZIKÖNYV
HNNEK
V. 3

Összeállította
Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

2023.

Közösségi határérték (MRL) adatbázis

http://ec.europa.eu/sanco_pesticides/public/

Európai Bizottság honlapján,
az Unió valamennyi hivatalos nyelvén
térítésmentesen és könnyen mindenki
az egyes hatóanyag- kultúra párokra
megállapított MRL értékek adatbázisát.

Hatósági ellenőrzés menete

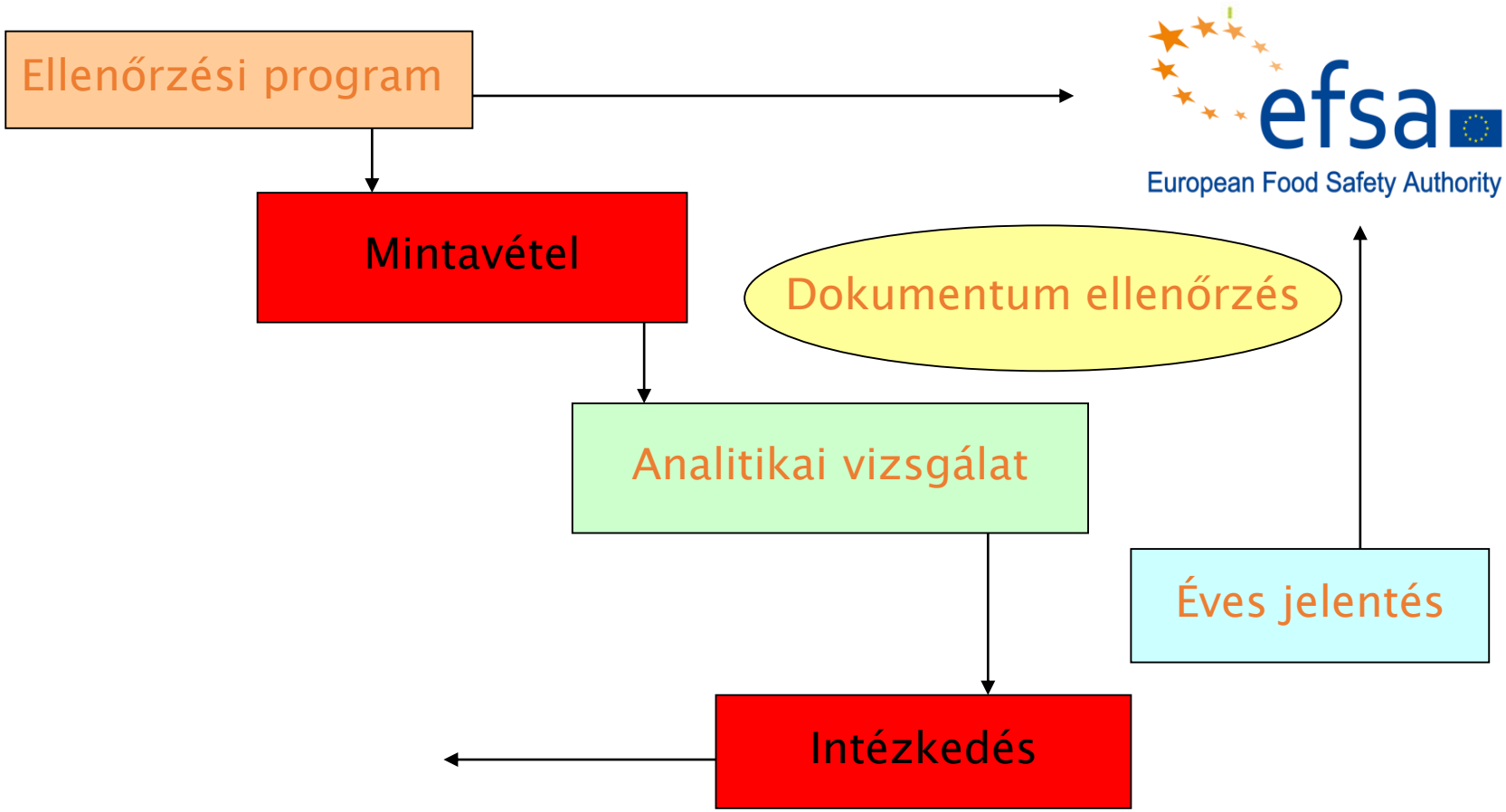

Kifogásolt termék

Határérték feletti szermaradék tartalom	R > 2 x MRL termék kivonás
Unióban nem engedélyezett hatóanyag tartalom	MRL = 0,01 mg/kg termék kivonás
Magyarországon nem engedélyezett szerhasználat	MRL-től független! technológiai ellenőrzés termék kivonás

Hatósági eljárást maga után vonó esetek

RASFF

RASFF - *Gyors vészjelzési rendszer* a tagállamok és az EFSA közreműködésével garantálja, hogy probléma esetén az élelmiszer láncban az információt gyorsan továbbítva, a legkisebb mértékűre csökkenti a fogyasztót fenyegető veszélyt.
Főbb veszélyforrások:

- EU vagy nemzeti szinten tiltott anyag/összetevő jelenléte pl. állati gyógyszerek
- EU vagy nemzeti szinten nem engedélyezett anyag összetevő jelenléte pl. szudán festék
- EU/nemzeti/nemzetközi megengedett határérték túllépése
  - Biológiai, mikrobiológiai szervezet
  - Szennyezőanyag
  - Adalékanyag
  - **Növényvédőszer-maradék**
  - Besugárzott élelmiszer
  - Csomagolóanyaggal kapcsolatba kerülő élelmiszer

Rapid Alert System for Food and Feed

Riasztás *(Alert notification)*

a termék már a piacon van,

azonnali intézkedés szükséges

cél - minden érintett tagállam ellenőrizhesse, hogy jelen van-e az érintett termék a piacán időben megtehesse a szükséges intézkedéseket

Tájékoztatás *(Information notification)*

azonnali intézkedésre más tagállamban nincs szükség

Hír *(News)*

a fenti kategóriák egyikébe sem tartozó, de a biztonságot érintő információ

Öko termékek – hatósági eljárás

- általában biztonságos élelmiszerről van szó
- valamennyi szereplőnek öko tanúsítottnak kell lennie
- növényvédőszer-maradék jelenléte (egy-két kivétellel) nem engedélyezett
- a kifogás okának felderítése esetenként, egyedi elbírálást/eljárást igényel
- többnyire az OFIS ügyek kerülnek a Hatóság látószögébe
- ezen esetekben a felderítés párhuzamosan történik (Vármegyei KH NTO és Tanúsítók)

Öko gombával kapcsolatos OFIS ügyek

- 180/2021 Lengyelország - laska micélium - ftálimid, folpet, diflubenzuron
- 181/2021 Lengyelország - laska micélium - boszkalid
- 597/2021 Ausztria - csiperke – foszfonát, klorát, mepikvát
- 101/2022 Románia - laska szubsztrátum – foszfonát (foszetil-Al)
- 300/2024 Románia - laska szubsztrátum – foszetil-Al

nébih
termőföldtől
az asztalig

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!